

Inv. No. 24.383.

BIBLIOTECA
DOCUMENTARĂ
GRĂȘUL PIATRA NEAMȚ

Nu se împru-
mută acasă.

Cotașiunile, abonamentele și
ori-ce cereri relative la expediția
precum și costurile privitoare la
redacție, se trimit pe numele ca-
sierului G.H. NICOLAE, directo-
rului școlii de băieți No. 3 Piatra-N.

ABONAMENT : Încetătorii și
instituții din alte județe precum
și persoanele care nu-s în corpul
didactic, vor plăti ca abonament
4 lei pe an
Abonamentul se va plăti înainte

„PROPĂȘIREA”

REVISTA SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

JUDEȚUL NEMȚU

APĂRE ODATĂ PE LUNĂ

Anul VI. N. Piatra N. 15 Octombrie 1899 No. 1.

vezi pag 24
Cuvîntare ținută la 26 Iulie 1899 în fața
monumentului istoric de la „Resboieni” cu ocași-
nea serbării a 3-a a înălțării acestui monument.

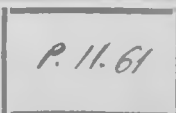
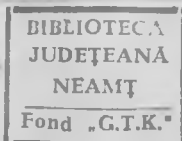
*Domnule Președinte,
Domnilor ofițeri,
Iubiți Colegi,
Onorată adunare,*

Ne-am întrunit astăzi spre a serbători a 3-a ina-
ugurare a acestui monument istoric comemorativ, înăl-
țat de către Domnii ofițeri ai regimentului „Resboieni”
No. 15, întru vecinica amintire a memorabilei lupte

susținută pe aceste locuri de Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei, contra dușmanilor creștinătății—Turcii—astă-zi 423 de ani împliniți.

Onorată Intrunire! Rolul nostru a învățătorilor rurali de a face pelerinaj cu copiii școlilor noastre la acest monument în această zi în fie-care an, fiindu-ni determinat prin decisiune Ministerială, de a li vorbi despre marele eveniment sevirșit în scop de a cimenta în inima copiilor amintirea faptelor mari istorice, iubirea de neam, recunoștința către cei ce au luat inițiativa de a dota județul, țara, cu acest măreț monument, respect, supunere și devotament către Șeful suprem al țerei, sub patronajul căruia se înalță în diferite părți a ei multe monumente istorice. —Acesta fiindu-ni deci rostul, vă rog, a-mi da voe să fac în resumat o scurtă privire retrospectivă asupra trecutului scumpei noastre patrii de la aducerea și stabilirea a acelor dintăiu coloniști Romani de către împăratul Traian, și din cari ne tragem noi—Românii de astă-zi—și până în zilele în care ne aflăm, insistând mai mult asupra timpurilor de restriște și calamități, prin care au trecut strămoșii noștri, în decursul vécurilor,

Mi-am propus a face această mică ochire istorică, nu atât pentru acei din Dv., cari sînteți mult superiori mie —dascal rural— în materie de istorie nu numai națională, dar chiar și universală; cât mai cu seamă pentru acei din asistenți, cari din diferite împrejurări ale timpurilor n'au avut fericirea a cunoșce cel puțin istoria sa națională, care e prima carte sfântă a orî cărui popor.

Originea nēmului nostru o datorim marelui Impērat al Romanilor—Traian, care'după ce în două rânduri biruiesce și nimicesce poporul Dac, proclamă țara dacilor de provincie Romană și între anii 107—112 după Hristos colonizează țara dacilor cu coloniști Romani aduși din toate părțile lumii.—Acesti coloniști cât timp au fost protejați de împērația Romană, au dus-o foarte bine dar fericirea acesta nu li au fost de multă durată, căci după mōrtea lui Traian urmând alți împērați mai puțin destoinici de a ține în respect pe popōrele barbare de care erau înconjurați coloniștii—strămoșii noștrii—și de la cari barbari — în diferite timpuri — au îndurat multe neajunsuri, dar tot aveaude ocrotitori pe imperatorii Romani. Această stare durează până la anul 274 d. Hr. când împēratul Aurelian părăsesce definitiv Dacia Traiană ca pe o provincie greu de apărat contra năvalirilor barbare; trecēnd peste Dunărea armata și funcționarii și lăsând pe locuitori în voia întâmplării, în sciroa lui Dumnezeu.—Din coloniștii remași in Dacia Traiană, a crescut și s'a înlins nēmul nostru Românesc, cu toate greutatețile vremilor prin care el a trecut.

Timp de 10 vēcuri, de la părăsirea Daciei de către Aurelian și până la întemierea principatelor, țara Română și a Moldovei, strămoșii noștri câte nenorociri n'au suferit de la popōrele barbare cari au năvălit asupra lor!! Barbari unii mai cruți ca alții!

Ce făcură strămoșii noștrii după ce se vedură fără nici un sprijin? Se constituiră în mici principate, numite voevodate, alegēndu-si Domniilor națională.—Cu aceste voevodate aduseră până pe la finea secolului al 12-le și începutul secolului al 13-lea.

Când, vedând strămoșii noștrii, că așa după cum erau risipiți în mici principate, lesne puteau fi înghițiți unul câte unul de către popoarele vecine : Ungurii, Serbii, și Bulgarii, cari aveau ochi răi și căutau să-î supună.—Simțul primejdiei însă îi făcură a se uni sub un singur stăpânitor și cel întâiu Domn, care domni, peste țara Românească fu Radu Negru-Vodă pe la anul 1290; iar în Moldova fu Bogdan Dragoș pe la 1342.

Sub Domniile cari se succedară în ambele aceste țări, ele se întăriră tot mai mult, putând ținea piept și respinge pe vrăjmașii ce rîvneau, vedând inflorirea țerei creștine.—Ceii mai mari dușmani ai strămoșilor noștri au fost Ungurii și Turcii, dar mai cu seamă aceștia din urmă, cari stabiliți în Europa pe la anul 1453 după ce cuceriră imperiul Bizantin, în scurt timp, cuprinseseră toate țările până la Dunărea și nu li mai rămăsese de cât să cuprindă și țara Românească și Moldova, spre a-și deschide calea de cucerire în apusul Europei, ceea ce se și putea întimpla dacă Pronia cerescă n'ar fi trimis pe tronul acestor țări eroi ca Mircea Cel Mare, Mihaï Vitezu, Ștefan cel Mare, cari prin curajul și înțelepciunea lor, patriotismul, dragostea de țară și religie a strămoșilor noștrii; orî de câte ori. dușmanii creștinătăței—Turcii—s'au încercat să ni cucerescă țara, și s'o prifacă în pašalic, au plătit cu viața îndrăsnela lor, fiind tot-deauna bătuiți și puținî din câți mai scăpau se întorceau de unde au venit în starea cea mai deplorabilă. Mândria Turcescă a fost umilită mai cu seamă din luptele de la Rovine, Racova, Resboieni și Calugăreni tăindu-li pofta de a mai îndrăzni să mai pornescă război asupra creștinilor.

Domnii: Mircea cel Mare în Muntenia și Ștefan cel Mare în Moldova, cu toată grôza ce virise în toți dușmanii țerilor lor: Turcii, Ungurii și Polonii, în marea lor înțelepciune, s'au gândit ca să asigure existența țerilor în lume și după mörtea lor.—Așa, Mircea cel Mare să pune în înțelegere cu Turcii a pune țara sub suzeranitatea turcescă în condițiuni favorabile pentru țară—ceia ce și făcu în anul 1411. —Ștefan cel Mare lasă și el la mörtea sa—prin testament—îndatorire fiului său Bogdan a pune țara sub protecția turcescă, iarăși în condițiuni favorabile, ceea ce și făcu în anul 1511.

Tractatele încheiete au fost lucrătoare până în anul 1877, dar n'au fost respectate de Turci. Așa că una din cele mai mari nenorociri ce au venit asupra țării noastre, din cauza lăcomiei Turcești a fost domnia de tristă memorie a fanarioșilor, care ținu mai bine de un secol.

Vai! Domnilor! strămoșii noștrii în timpul domniei Grecesci, ajunseser străini în țara lor, poporul ajunseser la sapă de lemn din cauza jafului grecesc.—Tot în timpul fanarioșilor țara noastră avu durerea a fi ciuntită din douē părți, perdënd douē din cele mai frumoșe provincii ale ei: Bucovina și Basarabia;—dar lacrămile și suferințele străbunilor noștrii străbătënd cerul. Dumnezeu li trimisă un mântuitor, care deși își perde viața—ucis fiind mișelösce—din sângele lui însă răsări epoca recăpătării drepturilor naționale de a avea țările iarăși domni pământeni.—Acest erou, acest martir, care a luat inițiativa da a scapa țara de dispotismul grecesc a fost Tudor Vladimirescu.

De la recapitarea Domnilor pământenî, ambele țări: Muntenia și Moldova își avură domni naționali, dându-și silința fie-care domn a vindeca ranele suferinților locuitorilor țării; nenorocirea însă era, că timpul de domnie nu ținea mai mult de 7 ani și trebuia altă alegere cu aprobarea Rusiei și a Turciei.— Acest sistem se continuă până la 1859 când în urma congresului dela Paris în 1856—visul de aur al Românilor de a forma din două țeri una singură cu un domn, să implini—și, la 5 Ianuarie 1859 să alege în Moldova Alex. I. Cuza, iar la 24 Ianuarie același an este ales și în Muntenia tot Alex. I. Cuza. Faptele săvârșite de acest întâiul Domn al Principatelor Unite, în scurtul timp de domnie de 7 ani și o lună, ni sînt cunoscute tuturor. Secularizarea averilor monastirescî, improprietăria țaranilor și înființarea de școli prin comunele rurale, căror fructe sîntem mulți din noi.

Alexandru Cuza abdicând, poporul Roman își îndreptară privirile asupra principelui de Hohenzolern **Carol I**, și-l alege de domn la 8 Aprilie 1866, și la 10 Mai acel an M. S. urcă treptele tronului României.—M. S. după 11 ani de domnie în pace, iea parte în resboiul declarat de ruși—Turcilor, ca aliat a Rușilor.— În acest război, armata aliată, Dv. Domnilor ofițeri, prin patriotismul ce ați desfășurat, ați veștejit pentru totdeauna mândria semi-luneî Otomane în biruințele ce ați purtat la Plevna, Smârdan, Vidin, dând dovezi Europei—lumei întregi chiar— că în adevăr sîntem descendenți ai eroilor de la Racova, Răsboeni și Călugăreni. În urma acelor strălucite biruinți, legăturile noastre cu Turcia s'au rupt.

Astă-đi sintem un regat, o țară independentă, condusă de M. S. Regele Carol I., care in curs de 33 de de ani a ridicat numele țării la cel mai mare grad de înflorire și mărire prin o părintescă și înțeleptă domnie.

Iată, în resumat, Domnilor, fasile principale prin cari au trecut țara, strămoșii noștri din timpul nasterii poporului Român până în zilele noastre.

Domnilor ofițeri! Liberă a lasat Ștefan cel Mare țara la mărtea sa, urmașilor săi; iar după un timp aproape de 400 ani, Dv. va fost dat s'o lasați iarăși liberă urmașilor Dv. sfărmand lanțurile de vasalitate ce am avut cu împărăția Turcască, prin biruințele în reșboiul din 1877—1878.— Patria în veciu v^e va fi recunoscătoare,— cu litere de aur să va păstra scris în analele țării evenimentele ne atárnării.

Domnilor ofițeri! După cum grecii, la strămtorea Termopile, pe locul glorios de sacrificiu național și de eroism admirabil, unde Leonida regele Spartanilor apăra acea strămtore de colosul Perșilor de a pătrunde în Grecia, dar care peri luptând cu toți vitejii săi; pe acel loc, mai târdui, să ridică un monument spre veșnică amintire și pe frontespiciul căruia este scris: Trecătorule, du-te la Sparta și spune-i că noi am murit până la unul, apărând patria și legile ei;— Tot ast-fel acest monument înălțat de Dv. va spune ori-cărui trecător: Trecătorule, vino, te inchină cu mare respect figurii rege a aceluia care a salvat creștinătatea de sclăvia păgână și ți-a lasat de moștenesci astă-đi o țară înpodobită cu toate frumusețele naturei; cetesce și venerază cu respect —in veciu— numele ofițerilor scul-

ptate pe acest monument, cari sint ctitorii înălțării lui și păstreze-le eternă recunoștință.

Dea Dumneșu, Domnitor ofițeri, ca esemplul Dv. patriotic să găsească mulți imitatori în țară și într'un timp-cât mai apropiat, să avem fericirea de a asista la inaugurarea ătitor monumente asemenea istorice ridicate pe locurile unde fapte vrednice de amintire s'au petrecut—cum e: Racova, Baia, Dumbrava-roșie Șcheea, Lipinți și altele.

Multe fapte vrednice de laudă— cari au înălțat prestigiul țării—s'au făcut, se fac și sperăm că să vor face sub înțelepta guvernare a Majestății sale Regelui nostru Carol. I, căruia, noi cu toții i-datorim respect supunere și devotament.

Să trăiescă deci, M. S. Regele României Carol I. ani mulți și glorioși pentru fericirea supușilor săi.

Să trăiescă M. S. Regina Elisabeta.

Să trăiescă Altețele Lor Regale Principele Ferdinand și Principesa Maria, moștenitorii Tronului Românesc.

Să trăiescă ofițerii Regimentului Resboieni No. 15 vrednici de imitat in faptele patriotice.

I. Gallin

*Invățator Com. Dragomireșci,
Județul Nâmțu.*

Predarea primei lecțiunii din Abecedar.

Cuvîntul normal „ac” literile: a, c.

Ședința I.

I. a). Păn’acum am învățat a desface gândirile în cuvinte, cuvintele în silabe și sunete.

b) De astă-dî, vom începe a scrie și a ceti cuvinte. Vom începe cu cuvîntul „ac”.

II. a) *Intuițiune precisă asupra acului.* Arătându-se școlarilor un ac, învățătorul îi provocă să-l observe și să răspundă la întrebările: Ce am în mână? Cum e acul? Cum se numește partea acesta? (vârf). Dar acéstăaltă? (ureche). Ce părți are dar acul? Din ce e făcut acul? Va spune învățătorul că e făcut din fer tare, numit *oțel*. De cine e făcut acul? Se va spune de învățător că la un ac lucrează mai mulți lucrători. Ce se face cu acul? Pe cine ați vedut cosînd? Cine mai cîșă cu acul? Ce mai trebuie la cusut afară de ac.

Concluzie morală. Învățătorul improvisează o întimplare din experiențele copiilor spre a se deduce de școlari, că nu e bine să vîre ace în gură.

b) *Descoperirea sunetelor „a c”.* Se provocă școlarii a repeta propoziția: În mână aveți un ac. Se desparte în vorbe, deosebindu-se sunetele din cuvîntul „ac”

Se rostesc individual și în cor, sunetele: a, c.

c) *Se arată pe tabetă, literile „a, c” de mână, întâiu întregi și apoi desfăcute în părțile ce le constituie: „a” e compus din: o linie subțire, un oval, o undiță cu deschidătura*

în sus (102). „c“ se compune din: o linie subțire, un arc întors în partea de sus (c).

Imediat după scrierea analitică a literei, urmază și scrierea sintetică.

Se copiază de școlari, literile: a, c, și se face corectarea. Învățătorul corectază la tabelă, greșelele comune și cere ca elevii să facă singuri îndreptările.

Se scriu din nou literile, luându-se sama la greșelele ndreptate.

III. Se scrie de învățător pe tabelă cuvântul „ac“, dicându-se de școlari, sunetele ce-l compun. Se imită de școlari pe plăci, cetindu-se scrisoarea. Se corectază ca mai sus.

IV. Se scrie cuvântul „ca“ după procedeul urmat la scrierea cuvântului „ac“ — Literele „a, c“ și cuvintele „ac, ca“ se scriu de mai multe ori, atât la școlă, în lecții indirecte, cât și acasă, pentru a se arăta învățătorului, lecțiunea viitoare.

Ședința II.

I. a). Se observă scrisoarea de acasă. Ce litere ați învățat?

b). Ei bine, litera „a, c“. ce le cunoșteți, se mai poți face încă într'un fel. Pe acest fel îl vom învățe astă-dî.

II. a) *Se arată literile tipografice „a, c“.* Școlari sunt îndemnați să le observe de aproape, iar învățătorul spune că semnul ce se vede la capătul acelor bețișore de plumb e o literă.

Se ung cu tuș literile de tipar și se apasă pe hîrtie albă. Se spune că urmele rămase pe hîrtie sunt: a, c, de tipar. Se spune cum să se face tipărirea.

Câte feluri de litere ați aflat dar că sunt?

Se arată la tabelă; literele „a, c.“ de tipar, și se intuiează. Elevii le imită pe plăci.

III. *Se scriu literile tipărite alătura de cele manuscrise și se conduc școlarii a constata asemănările și deosebiri.*

IV. Se arată în carte cele două caractere: de mână și de tipar, la lecție și în ori-ce pagină. Se cetesce întreaga lecție.

Li se dă de scris pagina cu caractere de mână și li se spune să învețe a ceti bine lecția predată.

1899, August 29.

PREDAREA PROVERBULUI

Cine sapă grăpa altuia cade el într'însa.

Ținta . De explicat proverbul : „Cine sapă grăpa altuia, cade el într'însa“.

I. 1) *Se scrie proverbul pe tabelă și se cetesce de către un școlar.*

2) *Justificarea motivată a înțelesului literal al proverbului:* Cum s'ar face că cine sapă grăpa altuia, cade singur într'însa ? se poate lua, spre acest scop, un exemplu din intuițiile copiilor, și anume: Un copil face lunecuş, spre a cădea un altul, cu care e certat. Uitănd, trece pe acolo și iată-l la pământ.?

3) *Expunerea înțelesului figurat, prin mijlocul a două fabule; generalisarea acestei expuneri.* Învețătorul, respectiv, școlarii (dacă știu), va sași vor povesti fabula „Șorecele și brăscă“ (din „Carte de cetire“, pentru cl. II primară, de V. Haram, pag. 209) și „Prețul mînzului“

Cine încercă a face rău altuia sie-și face rău (răul se răștrînge asupra-i).

II 1) *Înțeles contrar.* Una se întimplă celui ce plăsmuesce a face rău aprôpeluî, și alta celui care face bine. Să aplică narațiunea: Albina și Porumbița (din „Cartea de citire“ pentru div. II rar. an. II. pag. 6).

2) *Căutare de proverbe analòge.* După faptă și plată. Tot nașul are naș. Nicî o faptă fără plată. Cine face rău, rău găsesce.

III. *Aplicații variate și gradate.* Omenii cari umblă în iscodiri, intrigî, mai curând sau mai târziu sunt pedepsiți. Isus Hristos a đis: „Nu face altuia ceea ce nu ți-ar plăcea, ca altul să-ți facă ție“. Sau mai scurt: Ce ție nu-ți place altuia nu face.

Proverbul predat va forma subiectul unei lecțiuni de Caligrafie.

N. B. La predarea acestuî proverb, mi-a servit de indiciu planul dat de redacția revistei „Școla primară“ în No. 3, anul V.

PREDAREA MAXIMEI

„Prietenul la nevoie se cunósce“

Ținta. De explicat maxima: „Prietenul la nevoie se cunósce“.

I. 1) *Se scrie maxima, pe tabelă și se cetesce de cătră un școlar.* Se cere sinonimul cuvîntului prieten. Pri-

etenii sunt de două feluri: adevărați și falși.

2) Se provocă școlarii să *spue înțelesul literal al maximei.*

3) *Se povestesc o narațiune din care se reieșă maxima, generalizează această povestire.* Invățătorul respectiv, școlarii (dacă știu) va sau vor povesti istoria omului, care, ducându-se la un prieten al său, pentru a-l ruga să-împrumute nise banî, acesta auzind cererea, dice: „Dorm prietene, dorm!

Pe acela să-l socotim de prieten care ne ajută la nevoie (sau care ne este prieten și diu inimă, nu numai din gură); iar nu acela care umblă numai lingușindu-ne.

II. Să nu ne incredem în om, până nu ne vom convinge că într'adevăr ni voesce binele și că e partaș nu numai la bucurie și îndestulare, ci și la suferință și nevoi. Omului bogat toți îi sunt prietenî, cel sarac n'are nici unul.

Maxima predată va forma subiectul unei lecțiuni de caligrafie.

PREDAREA GHICITOREI.

„Doue fete pörtă salbă:

Una nêgră, alta albă:

Ne'ncetat se tot alungă

Și nu pot să se ajungă.

Întă: Vom deslega gâcitorea:

„Doue fete pörtă salbă;

Una nêgră, alta albă;

Ne'ncetat se tot alungă

Și nu pot să se ajungă.

I. 1) *Se scrie găcitorea pe tabelă și se citește în întregime întâiu de cătă învățător apoi de școlari.*

2) *Se cetesce, treptat, cele două părți ale găcitorei, de cătră școlari, cerënduli-se înțelesul fie-cărei părți.*

Partea I. Ce însemnă „salbă“? Din ce se face salba albă? Salbă negră nu este, decī despre altfel de salbă e vorba aici.

Partea II. Nu pōte fi vorba de fete, căci nu ne putem macar închipui să se găsescă două fete, care să se alunge neîncetat. De asemenea nu se pōte găsi două fete sau ori-ce ființe, care, alungându-se, să se ajungă mai curând sau mai târziu.

Se provōcă școlarii să spună lucrurile ce se alung. Dacă vor respunde: roțele de la trăsură, li se va pune în vedere prima parte a găcitorei, și decī vor fi conduși a spune că fetele de care e vorba în găcitore nu pot fi de căt: *điua și nōptea.*

3) *Se cetesce găcitorea, din nou. Invățătorul face pe copii să observe că fie-care notă de sine si tote împreună se cuvin đilei și noțeri.*

II. Să spuneți găcitorea acasă, să vedeți dacă o vor putea găci părinții și frații voștri. Să copiază găcitorea și li se spune să o memorisēze vor scr.-o din gând, într'o ecție îndirectă, făcēdu-se asupra ei, aplicațiunii limbistice.

1

1899, August 29

V. Gostăcșescu

Invățător în Hârtop jud. Suceava

1) Din „Abecedar“ p. II, de G. A. Popovicī, Pag. 46.

Proverburî, locuțiuni proverbiale și fel de fel de idiotisme.

Cu explicațiuni necesare.

(URMARE)

XIII. Cap.

199 *N'arî cap, să dicî ceva (să faci, să mergî, etc, etc., . . .)* adică așa ești de oprit, nu te suferi.

200. *N'are nici cap nici codă,* adică nu se înțelege.

201. *I-a ros capu,* adică a stăruit mult de tot, la el.

202 *L-am măsurat din cap până'n picioare,* adică l-am vedut bine.

203. *Nici nu m'a taet prin cap,* adică nu mi-a venit în minte, nu m'am gândit la așa ceva.

204. *Nu-mî bate capu pe datorie,* adică lasă-me în pace, că nu se pôte

205 *Atâta l-a ajuns capul,* adică atâta a priceput

706. *Bagă'n cap,* adică iea sama bine, învață.

207. *Capu face, capu trage,* adică n'a luat sēmă el singur, el singur suferi.

208. *Pune țara la cale, cu capu la vale,* adică șede degēba, conduce așa fără nici un rost.

209. *Iși rupe capu mergēnd,* adică merge de nu vede, f. iute.

210. *Imî puni capul pentru asta,* adică nu'i așa cum susține el.

211. *cap sec,* adică'i prost (*uany uryayʃ, mauvait*

ete), persoană supusă la multe rătăcirii și greșeli.

212 *Bată-te-ar în cap, să te bată*, se ȳice celui rău și care nu face ce se cade.

213 *Rupe-ș'ar capul, se și'l rupă sau mai bine-ș.* rupea capul, se ȳice celui care face numai de c t r u

214 *Acesta ȳ-a venit peste cap*, adică peste ceea-ce se p te aștepta r u de tot

215 *Se bat cap ȳn cap*, adică aș  de tare nu sciu ce să facă și nu se pricep.

216. *Fie-care cu capu lui*, adică cum va face aș  va trage, n'are nime treb  d'acolo.

217. *In ruptul capului nu se p te alt-fel*, adică e ceva fără de care nu se p te (*conditie sine qua non*).

218. *Unde nu'  cap, vai de picioru*, se ȳice când lucrurile merg r u, din cauză că nu's bine conduse, n'au cap sau conducător bun.

219. *Are cap nu bostan*, se ȳice de cel care pare că ar avea ceva pricepere bună.

220. *Are cap*, adică'i deștept c t trebuie.

221. *A luat lumea'n cap*, adică de necaz a apucat ȳn cotru a vedu cu ochii.

222. *Ia-ș  face de cap, nu ceva*, adică nici că să mai ast mp r  ȳn ruptul capului, c tu'  chic, face ris și batjocură.

223. *Să'ți rem e (să'ți fie) de cap, și de ciolane*, blăstăm asupra celui care-ți ȳea ceva pe nedreptul, adică să te'ngropi cu ceea-ce mi-ai luat fără drept.

224. *E cu cap*, adică are pricepere bună.

225. *Nici capu, nu mă dore*, adică nu'mi pasă mie

226. *Dure-m'ar capu. c tu'mi pasă, că nu m'ar mai dure*, adică aș -mi pasă de tare, de ceea-ce ameninți

nu port nici o grijă.

227 *Umblă cu capu'n traistă*, adică bêt.

228. *Nu ți vîri capu tîfăr sub evanghelie*, adică nu te amesteca, decă nu ți'î trêba, ca să n'o păti-mesci.

229. *Cap are, minte n'are*, se dice de care face prostii.

230. *Vorbesci cu capu, ori cu picioarele?* dici celui care vorbesce la prostii.

231. *Cap de gâscă*, adică f. prost.

232. *Cap mare*, adică om f. priceput.

233. *Boi la cap*, adică prost.

234. *El e capul*, adică șeful.

235. *Nu se dă (nu se pôte) odată cu capu*, adică nu se lasă.

236. *E lasat de capul lui*, adică nimene n'are grijă de el.

Va urma)

George A. Cosmovici

Tg.-Nemțu

Despre cartografie.

Subiect tratat în conferințele generale din
Aprilie 1899.

Meșteșugul de a face hărți e foarte greu, și acesta o'dic, când am în vedere facerea hărților cât mai exacte, aproape perfecte. Nu voiu vorbi despre proiecțiunea equatorială, nici despre aceea a lui Mercator și

nici despre proiecțiunea pseudo-perspectivă, căci acestea rămân pe sama ămenilor speciali, rămân pe sama acestora, cari au de predat cartografia în cursurile superioare.

Pentru noi dascălii rurali sau urbani, acea metodă de cartografie va fi mai bună, care în puțin timp și în chip ușor pentru copii, ne va duce la ținta dorită.

Basele cartografiei sunt, fără indoelă, semnele convenționale geografice și baza acestora, sunt excursiunile geografice.

În excursiuni se lămuresc bine de tot noțiunile geografice ca: del, munte, riu, pirou, ez, lac etc. și după ce aceste noțiuni sunt clare în mintea copiilor, se trece la reprezentarea lor pe suprafețe plane.

După ce reprezentarea noțiunilor geografice s'a făcut spre a se ținea mai bine de copii acestea; — se fac exerciții multe cu dinșii la diferite hărți, în scop de a putea dinșii recunoște acelea elemente ori-când privind o hartă. — De preferat sunt hărțile mute, dar artistic lucrate.

Siguri fiind de temeinicia acestor cunoscinți, se pôte cu succes proceda în studiul următor al geografiei și deci și al cartografiei. Un lucru înse: semnele geografice fiind convenționale, ele diferă aproape de la autor la autor.

Noi vom alege și suntem și liberi de a conveni la acesta—acele semne cari ni s'ar părea mai potrivite, mai ușor de ținut minte de copii mici.

După părerea mea, semnele geografice ar fi acestea:

 del, munte și vîrf de munte; insulă;

 peninsulă, cap, golf, istm și port; lac

oz; strâmtóre; pas;—). pîrîu,
 fluviu, confluența, mare, afluențe.
 dollă și gură; capitală de țară; capitală de județ;
 O țirguri și orășele; ● sate; X locistoric; † mănăstire;
 ———— limită de plăși; - - - - - limită de județe;
 ———— limită de țeri; **IIIIIIII** calea ferată;
 ———— șosea națională; ape minerale; etc.

Figurile de carton jôcă un rol fôrte mare în pre-
 darea cartografiei și deci a geografiei. Iată care e a-
 cel rol: măi ușor prind copiii forma unei regiuni, etc.
 privind un carton care represintă forma acelei regiuni,
 de cât privind o hartă, care prin mulțimea elemente-
 lor și culorilor, face să nu se observe bine și liber de
 copii—forma regiunei.

Nu e lucru greū de a-și face odată pentru mulți
 ani dascăul, figuri de carton.

Multe hărți, și măi tôte, presintă elementele desem-
 nate cu diferite culori. Acei autori pôte au avut în
 vedere când au procedat ast-fel că, elementele fiind
 colorate, să prindă copiii ușor forma regiunilor. Fiind-că
 figurile de carton pot înlocui măi cu succes rolul cu-
 lorilor, sunt de preferat, și deci hărțile cu alitea culori
 sunt de prisos.

Măi au și alt defect hărțile cu mulțime de culori,
 ele stirnesc în mintea micilor copii diferite idei, ba că
 județ e albastru, ba altul verde, orî măi cine șcie ce.

Noțiunile geografice fiind clasificate, semnele con-
 venționale fiind bine știute—, să vedem cum va trebui
 procedat la facere hărței unei regiuni, și deci și la
 studiu următor al geografiei.

Dascălul prezentând figura de carton, lasă pe copiii să o privească asămănând'o cu o figură geometrică, cunoscută.

După acêsta, figura se fixeză pe un colț a tablei, și se începe desennul regiunei, parte cu parte,— dascălul înainte și copii după dînsul.

Prin întrebări, se va scôte de la copii ce pozițiuni au diferitele margini ale unei regiuni ore-care

Să se stăruescă mult, ca elevii să prindă pe cât posibil, adevărata formă a regiunei,— căci atunci, a trecut greul.

Cu toții, ne aducem aminte de când eram elevi, că multora dintre colegii de pe-atunci, li sē părea facerea hărților, ca o tortură. Totă greutatea consta și constă și acum, în darea formei adevărată a unei regiuni. Primul pas fiind bine făcut, totul e jucărie apoi în facerea hărților. Ușor de tot se pot introduce cele-l-alte elemente componente ale unei hărți ca: șiruri de munți, cursuri de apă, orașe, etc.

Procedându-se așa, vom face din acest studiu sec și sêrbăd, lecții atrăgătoare și de folos copiilor încredințați conducerii noastre.

Cu începători în studiul geografiei, la desennarea hărților se pot admite pătratele, și către finele clasei a III numai puncte, tindendu-se tot mai mult, ca elevii să ajungă apoi, să desenneze chiar, fără aceste ajutore.

În acest chip, facerea hărților merge ca și desennul după natură.

Forma de învățămînt în predarea cartografiei, e deictică. Nicî o altă formă nu-i mai potrivită de căt acêsta, pe motiv că dascălul desenneză parte cu parte

și copii îl urmăză.

Pentru învățămîntul primar, mai ales e cea mai proprie formă de învățămînt; copiii ne fiind obligați să desernoze de-odată întreaga formă a unei regiuni. au atențiunea asupra unei anumite părți, pe care o desemnăză îndată și ast-lel vor căpăta curaj, vor căpăta îndemn la lucru, se vor încrede în puterile lor.

Cât privesce scopul hărților, e indiscutabil. Ca ori-ce alte mijloce de învățămînt, și sunt de mare folos.

Hărțile ajută memoria la păstrarea cunoscînților geografice.

Ele fac ușor și atrăgător, studiul geografiei.

Hărțile deprind ochiul cu diferite forme, unele mai frumoșe ca altele.

Făcend progrese în ce privesce cartografia, suntem mulțumiți noi, sufletetșce,—rēsplata cea mai mare ce putem avea—; producem mulțumire sufletetșcă și micilor copii, și le lăsăm amintiri frumoșe atāt despre viața de școlă cât și despre noi.

T. V. Ungureanu
Climesc:

Bălcescu, viața, scrierile sale.

Pôte că, în vâlvoarea năbușătore a luptei pentru traiu, în atmosfera interesului personal ce stăpinesce vēcul în care trăim, o reîntorcere a gândului spre cel trecut, bogat în pilde de fapte mari și croice, de caractere nobile și devo-

tate țerii noastre, ar fi o primblare intelectuală plăcută. Să părăsim deci pentru câte-va ore chipul in care ni se înfățișează astă-dî țera noastră, și se răscolim cenușa unei vremi plină de furtună și vijelii, dar în sinul căreia se ascunde o piatră de mare preț, și care din nefericire, se găsește astă-dî tot mai rar: *înbirea și devotamentul pentru patrie.*

Să întorcem dar, sfînta pagină a celei întăi jumătăți a secolului al XIX, unde se află înscrise atâtea glorii ale nēmului român, atâtea figurî eroice. pe umărul căroră, în mare parte se razămă buna stare a Romaniei de astă-dî.

În acastă jumătate de véc aū trăit barbați de stat cari ne uimesc prin munca urieșă ce aū pus-o pentru pro-i pășirea și fericirea țerii noastre.

Barbați ca: Negri, A. Panu, C. Roseti, Cogălniceanu. Alexandri, Brătianu, Eliade Rădulescu, N. Bălcescu aci, și apoi: Simion Bărnuț, Șaguna, Avram Iancu —acel erou al munților Abrudului—ca să nu citez de cât pe cei mai fruntași cari aū lucrat neînchipuit de mult la deșteptarea și deș-i țelinirea ogorului național.

Unul dintre acești fruntași patrioți, cu osebite a muncit pentru țeră fără preget, cu o admirabilă abnegațiune de sine până își dete cea din urmă suflare.

Acesta e *Nicolae Bălcescu.*

Ca să înțelegem cine a fost Bălcescu, trebuie să înțelegem rolul cel mare ce l'a jucat el în țara romănescă, și pentru acesta să zugrăvim în câte-va linii timpul în care a trăit el.

Trecuse vremea în care poporele europene răbdaseră de vécuri jugul tirației și al dispotismului.

Vécul XVIII adusese o mare prefacere în stările social-economico-politice. Se trezi în sufletul națiunilor con-

conștiința drepturilor lor, popóarele întrevădură pericolul desnaționalisării, fie care căpătase conștiința individualității sale deosebite. Temeliile lumii încep a se mișca, a se clăti, un duh ferbe în lume, duhul resvrîtirii omului care alérgă după noi instituții, pricepénd, că cele vechi s'au ruginit, s'au șters și că a sosit vremea, când omenirea trebuie să se îndrume pe un nou drum, pe acel al libertății.

Atmosfera fiind prea încărcată, o mică ciocnire între puteri opuse—și explozia a început.

Stoful explosibil fiind pretutindenî gata, scânteia ce-l aprinse la noi nu fu decât o așchie din acea sărită în Franța în ziua de 23 Februar 1848.

Franța se revoltă întâi și'n curénd Italia, Austria, Germania o urméză. Glasul revoluției din 48 străbate totă Europa și pătrunde până în țerile Dunărene.

Suferințele de vécuri îndurate de poporul român îl trezesc din letargia seculară în care îl aruncase jógul Turcului, al Muscalului și al Ungurului; greu apăsa acum acest jug umérul lui. Cuțitul pėtrunsese la os. Véntul vijeliei apusene îi deștéptă în adăncul sufletului, glasul altor vremi, glasul străbunilor: Mircea, Ștefan, Mihai. O revoltă firéscă al unui popor întreg, împotriva unor legi nedrepte și apésătore, făurite de nisce străini, cari nu cunoseau nici trecutul, nici obiceiurile țerii, și care au croit fără drept și competență o haină prea strímtă, prea nábușătore pentru un corp robust și sánătos, trebuia să ducă neîndoelnic, cătră revoluție. Terenul era pregătit.

Se cerea mâna harnică a plugarului, care să tragă în el cele întâi brasde. Și acea mână nu întârzie a se aréta. Insemnați ómenî de stat, fură nemuritorii capi ai mișcării populare. Și Bálcescu, fu unul dintre cei mai aprigi

și mai neobosiți luptători. Dragostea și zelul cu care a lucrat omul acesta pentru nemul nostru, sînt de neasemuit. Înainte de a intra în domeniul, atât de larg, al activității lui, să vorbim ceva despre propria lui viață.

Iata ce am putut culege din interesanta biografie a D-lui Grigore Tocilescu asupra marelui bărbat de stat, publicată în revista D-lui Hasdeu: „Columna lui Traian“:

„Nicolae Bălcescu, fiul pitarului Barbu Bălcescu, s'a născut în București la 29 Iunie 1819 în casele părintești ale lui Matache Faca. Revoluția de la 1821 constrînse pe familia Bălcescului, ca pe multe alte familii române, a fugi la Brașov; la vîrsta de 7 ani începu să învețe carte grecească, după obiceiul timpului, de la un arhimandrit grec, care venea acasă de-îi preda lecțiuni. Mai mărindu-se, intră în colegiul Sf. Sava, și la vîrsta de 17-18 ani termină cu distincțiune învățăturile colegiale. Din cea mai fragedă vîrstă dete semne de un caracter hotărît, o inteligență prematură, fiind înzestrat cu o imaginație bogată și o memorie rară. Recita sute de versuri ca și cum ar fi citind într'o carte.

Diligente, setos după lumină, Bălcescu ceru cu mare stăruință de la maică-sa, căci părintele său murise, sa-l trînuie în Paris pentru terminarea studiilor, dar grelele împrejurări în care se afla nu o ertară a-î împlini dorința.

Avînd mare aplicare către științele matematice și mai cu deosebire către filosofie, de care dicea adesea că formeză mintea și învață pe cine-va a răbda, rugă pe Bănățenul Murgu a-î face un curs de filosofie, și acest martir al libertății împlini cu bucurie dorința junelui.

(va urma)

Olimpia Theodoru

Văratie, 20 Iulie, 98.

Drağa mea,

În scrisoarea ta din urmă, stăruiești mult, să-ți comunic și ție, impresiile ce le voi culege aci, în poezia și selbătăcia brașilor.

Să nu te aștepti la rinduri maestre, căci,— mână unui artist—, încă n'ar putea zugrăvi aevea, mărăția și farmecul naturei.

Liniile ce ți le aștern, nu-ți vor reda de căt o iconă sərbădă, a pitoreșcei noastre poeni, ce se numește „Poena Țigancei“. Ele însă te vor face și pe tine părășă impresiilor mele; prin ele ne voi întovărăși și tu, în fermecătorele primblări și escursiuni, ce le întreprindem prin aceste plăcute locuri.

Să-ți drescriu în câte-va trăsături, o petrecere de nopte în „Poena Țigancei“ și escursiunea la Sihla.

Inchipește-ți o poenă îngrădită în lanț de pădure Jur împrejur, un briu de brașii urieși, ce par fantome, își întind brațele în penumbra nopții și mantia ei ceruită, învălușce treptat, munții. Un moment—, o lacrimă de argint,—tremurătore stea—, se scaldă într'o zare albastră și profundă: e fricôsă, pâlpaie o clipă, și apoi dispăre de tēma nourilor groși, ce acoper cerul. Intunerie sus, intunerie jos. În fund, poena e luminată de două fēnare improvizate de noi, ce țin drept căpătăe focului stins. Luminele lor roșii, par a străjui un sălaş a căru liniște nu se respectă . . .

Păgânii de orașeni tură pacea codrilor, și jocă chindia de pârâe pământul, la scârțitul viorelor. Trei flăcăi de munte, cu pletele în vânt, trag bătuta în jurul unui foc de vrăscuri . . . iar în depărtare . . . în pustiu codrilor și întunericul brașilor, se aude urletul unui lup, și apoi descărcătura unei carabine, glonțe de revolver... Concert selbatic! Un fior, nu al friceii, dar fiorul singurătății, fiorul naturei deșteptată din somn, ne strebate din tălpi, în virful creștetului.

Intr'un târziu, ne întorcem cu scripca și chitarele cu două felinare, prin pădure. Lăsăm drumul, urmărim țărmul unui pârâu de munte, și, pe când ai noștri fac gălăgie și trezesc brazii prin cântecele lor, eu ascult plinsetul pârâieșului...

Ce vremi, ce vremi, o fi gândind noptaticul riu,, cum s'au stricat omeni...așa ceva nu s'a pomenit din moși-strămoși Frământul brașilor, murmurul isvorului, ecoul văilor, vuetul codrului, și mai presus de toate, liniștea înfiorătoare din juru-ne, deșteptau în mine un sentiment de sfielă, sentimentul micimei omului față cu măreția și tainele firei.

Târziu, târziu, aproape de utrină, ajungem în monăstirea Varatic. Ici, colo, vezi o maică întârziată, că-și face paraclisul de noapte. O alta înconjură monăstirea, bătând toca într'o scândură de lemn; iar dangătul repetat al clopotelor, cu sunetele lor dulci și melancolice, întrerupe liniștea nopții, și chemă la biserică pe credincioșole călugărițe.

Atât de o cam dată.

Noapte bună.

(Va urma)

Olteo

✓ Către Cetitori.

Cu începerea anului școlar 1899—1900, Revista Corpului Didactic din Județul Némțu intră în al IV-lea an al existenței sale. Acastă revistă alipindu-se de societatea cantinlor școlare, va purta pe viitor numele acestei societăți „Propășirea“.

Cu începerea noului an al Revistei, conținutul ei se va îmbogăți cu: *mică încercări literare, rețete populare, menite a da primele ajutoare—pană la sosirea medicului—locuitorilor de la țară tot-deauna prea târziu ajutați.* Vom căuta pe cât prin putință ne va sta a îmbunătăți din toate punctele de vedere această revistă, menită a reprezenta mănunchiul dascălimei Jud. Némț; însă în schimb avem absolută nevoie de ajutorul colegilor și în special al colegilor din localitate. cari, trebuie să mărturisim—cu destulă parere de rău, se lasă cam greoi când e vorba de concursul material sau moral al Revistei—și totuși nuli se cere la cea mai mare parte de cât costul abonamentului în urma beneficierei.

Orî cum ar fi, și orî cum s’ar insinua de unii și de alții, această Revistă a fost locul de întâlnire intelectuală a confracților noștri și acei cari nu consimt a-i da acest preț ca omenî, ar trebui să convină a i-o da ca dascăli.

Nădăjduim că anul viitor va fi un fir mai mult de legătură și solidaritate dascălescă și zșteptăm plini de dorința unui viitor progres.

Comitetul

Compuenerile și genurile lor.

Subiect tratat în conferințele generale din
Aprilie 1899.

Omul, începând de la cel mai înapoiat și suindu-ne până la cel mai cult, gândește în felul său, și ast-fel simte și nevoea de a-și exprima acele gândiri fie prin vorbire, fie prin scris.

Cum temperamentele sunt diferite, după persoane—sigur că și manifestările sufletesci vor fi diverse, vor varia de la individ la individ.

După cum în ori-ce lucrare, trebuie să avem un plan determinat, după care se urmăm tot astfel și în compuneri trebuie să exprimăm ceea ce dorim, după ori-cari norme.

În drumul spre progres, omenii în dorința de a împărtăși altor ideile lor, au căutat a reglementa ore-cum modul de exprimare a stărilor sufletesci.

Meșteșugul —arta de a exprima cugetările, toate—sentimentele noastre. alcătuesc ceea ce se numesc compunere.

Acest meșteșug de a compune, nu poate fi uniform pentru toți, căci el depinde de constituția fiziologică a individului, de gradul de inteligență, de exercițiul ce a făcut în această privință, în fine de diferitele împrejurări în care se află în momentul care se pune se scrie.

O tendință însă e generală pentru toți: fie-care individ, în dorul de a-și exprima ideile, ține a și-le

notă cât mai dreaptă și cât mai clară, a șile rîndui cât mai bine posibil, spre a fi bine primite de cei cărora le va veni la îndămână.

Acestă ordine și îngrijire în manifestarea ideilor și stărilor sufletești, a fost numită de Buffon, stil.

Așa dar, pentru-că fie-care în scriere sau vorbire, va căuta să 1) *arête* lucrul, cum va putea mai bine — se va oglindi, se va ghici—însu-și el, în producțiile sale

După cum într'o oglindă se reproduce avidoma chipul cui-va, tot ast-fel și în stitul compunerilor, se reflectă întreaga individualitate a cui-va.

Cu drept cuvînt s'a dis prin urmare că, stilul este omul.

Am dis că, ori-cine când se pune să scrie sau să vorbească, își dă toate silințele de a face ceva bun —de ispravă—și prin urmare, de sigur că, va pune în lucrare, toate forțele facultăților sale intelectuale.

Deci stilul presupune conlucrarea tuturor facultăților intelectuale.

În compunerile măestrite, pe lângă o respectabilă dosă de cunoștință se mai cere macar un pic de imaginație, care să dea colorit—să dea farmec acestora.

Vom eși bine într'o compunere cât de simplă, dacă vom avea clar în minte subiectul—, dacă vom avea un plan hotărît—, dacă ne vom feri de frase sforăitoare și meșteșugite, cu un cuvînt, *dacă vom scrie cum gândim și dacă vom gândi la ceea ce scriem sau vorbim.*

Pe noi, ca dascăli nu ca oameni, ne interesează foarte puțin compunerile maestre — operele de valoare

literară ori științifică; dar ceea ce ne interesează mult este importanța compunerilor în școala primară și cari compunerii sunt cerute de programa oficială.

În cât privește importanța compunerilor în cursul primar, cu toții să le punem pe același plan cu obiectele ce le-am crede noi mai principale, mai de folos.

Din cele ce urmăză va reeși cred, care-i folosul cel mare al compunerilor în școala primară.

Mulți dintre absolvenții școlilor primare urbane și rurale, dar mai ales rurale, rămân pe la casele părințești nu mai urmăză cursul învățăturilor— devin prin urmare cetățeni.

Aceștia, în lumea mare,—vrënd ne vrënd—întălnesc oameni de știință, funcționari de tot felul, comercianți, industriași, militari, etc. cu cari vor avea relațiuni mai mult sau mai puțin întinse.

Necazurile dîlnice îi mai aruncă pôte, în vr'o judecată, serviciul militar îi chemă să-și apere țara, și câte altele îi fac să intre în valmașagul vieții, în lupta de toate dîlele.—Câte ocașuni dar pentru ei de a se afirma ca oameni, de a vorbi cu pricepere și convingere, de al scrie corect în limba lui o scrisoare de ori-ce gen, o petiție, un contract, în fine ori-ce.

De datoria noastră, dar mai ales a dascalului rural căci acolo e mai mare întinericul, este ca se deprindem pe viitorii cetățeni că, atunci când au de arătat cui-va, vr'o nevoie, să pue mîna pe condei, să-și facă singuri ceea ce le trebuie; și ast-fel să nu mai fie siliți a duce ultimul gologan sau singurul pușor de la cloșcă, la conțopistul satului, spre a li face un răvaș sau jalbă.

Iată dar, care-î scopul compunerilor în școala primară.—

Față cu importanța compunerilor în școală, natural să ne întrebăm: *de când și cum se începem.*

Din primele zile de școală, va trebui să stăruim a deprinde pe copii să vorbească corect dulcea limbă românească, fără a o stîlci, fără a o impestrița cu cuvinte streine.

Tot odată trebuie să le însuflăm iubire pentru limba maternă și apoi să-î deprindem a o scrie corect.

Ridicoli sunt acei care regretă că nu cunosc o limbă streină, după ce mai întâiu nu-și cunoșce bine limba lor.

* * *

Cele mai simple compuneri și mai ușore pentru copii sunt chiar de la clasa I-a—Copiere de pe tabelă; copiere de pe tablourile de perete, apoi din abecedar, și în clasele următoare, când ei s'au deprins a scrie cuvintele corect, trece la copiere după dictare.

Deci I-ul gen de compuneri e *copiere-dictare.*

După ce copiii s'au deprins să copieze după carte diferite obiecte, îi punem să facă o altă compunere mai ușoră, luându-se de subiect o bucată de citire din carte.

Deci al II-le gen e *compuneri prin imitație.*

În excursiuni, copiii capătă multe cunoșcinți și ved multe lucruri, așa că, ajutați de noi, vor pune pe hârtie cele învățate.

Deci al III-le gen e *descrierea excursiunilor.*

Mai toți am observat că mulți copii își scriu unul

altuia pe câte-un petic de hârtie, cerându-şi ba un condeiu, ba o peniţă, etc: iată deci ideea de scrisori.

Al IV-lea gen sunt *scrisorile* (a). familiare
(b). de afaceri.

Când nu putem reproduce o poezie, spunem fondul ei cu cuvintele noastre.

Deci al V-lea gen, e *transformarea poeziilor în prosă*.

Acest gen de compuneri de şi l-am pus aci, dar părerea mea este că, faţă cu folosul practic şi faţă cu greutatea de a se trata, trebuia pus tocmai la urmă.

În nevoile vieţii, trebuiesc date chitanţe sau acte pentru sume de bani, sau obiecte ce nu se mai restituiesc.

Deci al VI-lea gen, e *Chitanţa*.

Pentru bani împrumutaţi sau alte obiecte, se dă un act, numit înscris. Deci al VII-lea gen e *înscrişul*.

Adese-ori 2 sau mai multe persoane, fac între ele o învoelă ore-care. Al VIII-lea gen e *contractul*.

De multe ori în viaţă, ne plângem pentru ceva, sau cerem ceva dela vr'o autoritate.

Deci al IX-lea gen e *petiţia*.

Al X-lea gen e *anunţul* şi

Al XI-lea gen e *telegrama*.

Deosebit de aceste genuri de compuneri, mai sunt şi alt ele; dar programa, pe aceste ni le cere şi de aceea vorbii numai despre ele.

Principiul fundamental în predarea compunerilor este *de la apropiat la depărtat*, vom proceda deci *inductiv-deductiv*.

(Va urma)

T. V. Ungureanu
Climesci